

Cultura

ENTREVISTA

Michael Kenna

FOTÒGRAF

Espiritualitat “El paisatge és per mi com una gran església, un immens escenari de religiositat” **Realitat o creació?** “És clar que una fotografia significa canviar la realitat”

“L’originalitat no està en l’obra, sempre està en la ment”

CRISTINA ROS
LLUCMAJOR

Arribat de Seattle, on viu, passa deu dies a Mallorca per conèixer els paisatges, la llum i descobrir-ne els racons. Michael Kenna (Widnes, Anglaterra, 1953), en ser convidat per la Fundació Toni Catany a fer una exposició de la seva fotografia al Claustre de Sant Bonaventura de Lluçmajor que s’ha inaugurat aquest divendres, demanà poder-hi quedar més d’una setmana per tenir temps de fer fotos a una illa que fins ara no coneixia. Qui és considerat per molts el millor fotògraf de paisatges de les darreres dècades, és una persona tan afable i oberta com contemplativa i intimista és la seva obra. Sap bé el que cerca o, millor dit, reconeix al moment allò que li transmet una energia que transportarà al paper, en uns processos tan llargs com la capacitat que té de mirar i veure més enllà.

Les vostres fotografies transmeten una mena de mística que no és habitual trobar en els paisatges, ni tan sols si ens situàssim en el mateix punt que vós plantau el trípod. Cercau aquesta atmosfera o la creau?

El paisatge per mi és com una gran església, un immens escenari de religiositat. Vaig néixer en un ambient fortament catòlic i, en la meua joventut, la religió era tan important per mi que vaig arribar a entrar al seminari, volia ser capellà. Al cap d’un temps en vaig sortir i ara som més agnòstic, ho qüestion tot. Ho deia perquè he anat molt a les esglésies i, quan ets en un temple, no importa de la religió que sigui, hi descobreixes una llum, una atmosfera que et fa sentir una presència, diguem-li déu, diguem-li energia, que transforma la realitat del teu voltant. També en el paisatge, com a les esglésies o en tantes coses i persones, notes que hi ha alguna cosa que no pots veure. Constantment em deman per allò que no puc veure i intent captar-ho en les fotografies, siguin de paisatges, de confessionaris, d’una escola o d’un camp de concentració.

Quasi mai retratau persones. Per què?

No, no ho solc fer. M’interessen més els espais, interiors o exteriors, que guarden la memòria de la presència de les persones. En tota absència hi ha una presència. Una vegada, la professora de l’escoleta de la meua filla em va demanar que fes fotos a les aules. Ho vaig fer, però me’n va haver de donar una clau perquè hi pogués anar quan els nins i les nines ja no hi eren, a deshores, i fins i tot hi anava en diumenge. L’energia dels menuts hi resta i es percep. De la mateixa manera, m’interessa el paisatge com un escenari teatral, en què preferesc fixar-me en el moment just abans que succeeixi l’actuació o just en acabar. Són aquests

espais de temps els que t’activen la imaginació, pots imaginar. De fet, a mi m’agraden les imatges dels espais quan no són actius però tampoc morts, sinó quan és a punt de succeir alguna cosa o encara tenen molt viva la memòria de alguna cosa, quan pots anticipar-te al que ha de passar o imaginar el que ha passat.

Si imagineu, sou conscient que transformau la realitat?

És clar que una fotografia significa canviar la realitat. Al marge que vós i jo no veim la mateixa realitat, fotografiar és triar allò que vols convertir en la teua imatge, que te’n vols apropiat així com ho veus tu, no una altra persona. Els paisatges ofereixen moltes lectures, tantes com persones l’observen. Així mateix, quan fas una foto estableixes un diàleg amb allò que fotografies. Tu pots ser el mateix, però també canvies i alguna cosa de tu se’n va al resultat d’aquesta comunicació que és la fotografia; alhora hi queda l’energia, la connexió que s’ha establert. De fet, quan fotografii una palmera, no és ben bé la palmera allò que m’interessa, sinó les connexions

AVUI ÉS EL RECORD STORE DAY

Poques botigues queden a Palma que venguin discos de vinil, entre els quals trobam la ja clàssica Mais Vinilo, que avui celebra el Record Store Day. L'any passat el basc Ruper Ordorik oferí una actuació aprofitant que era de gira

a Mallorca. Altres establiments com Xocolat fan descomptes i ofertes especials en la compra de vinils. A Rata Corner ho celebren amb descomptes i el concert en acústic a les 19 h de Marc Smith.

que estableix amb altres elements del seu voltant i amb mi mateix. Valor les coses com a catalitzadors d'altres coses. No tant allò que mostren, sinó el que suggereixen. És com un haiku: més que no el que diu, l'interès està en tot el que suggereix amb el poc que diu.

No sé fins a quin punt podeu controlar el resultat de les vostres fotografies després d'una exposició de fins a deu hores. Sabeu com sortirán o per vos són una sorpresa? Malauradament, amb tants anys d'experiència, cada vegada puc preveure més com quedarà la foto. Això no em fa feliç: a mi m'agrada no saber què passarà després de deu hores d'exposició. No vull saber exactament què acabarà sortint. No m'agraden les coses predictibles i jo no vull ser-ho. A mi el que m'agrada és allò desconegut, allò que té bastant d'incontrolable.

Continuau amb la fotografia analògica. Per què us resistiu a les tècniques digitals?

És la meua manera de fer les coses. Faig servir l'analògica de la mateixa manera que no faig formats grans, que en les darreres dècades ha estat el que feia o fa gairebé tothom. Amb la digital, els resultats són més ràpids i en molts sentits és millor, però jo mir les fotos digitals que he fet i mai no les imprimeixo perquè m'hi sent desconnectat. Però encara que no faci digital, en cap cas pens que sigui la fi del món.

Sempre es destaca la singularitat de la vostra fotografia, especialment per la reducció o sintetització que feis dels paisatges. En quin mesura us ho dona la tècnica, que supòs que heu anat investigant i aprenent amb els anys?

El tema no és que dominis la tècnica, això és senzill i qualsevol ho pot copiar. El que importa és allò que fas amb la tècnica. Vos i jo podem tocar un instrument i conèixer la mateixa tècnica, però la música dependrà del que fem cadascú amb la tècnica i l'instrument. Ets tu que fas que la teua obra sigui singular. L'originalitat no està en l'obra, sempre està en la ment.

Què us ha donat la fotografia?

Depèn de l'època. Quan vaig començar estudiant art, en l'especialitat de fotografia, a la universitat, la meua família era molt pobra, una família obrera que passava moltes dificultats, així que vaig haver de fer de tot, especialment fotografia comercial i d'assistent de nombrosos fotògrafs perquè havia de subsistir. De manera que durant una època em donà capacitat de subsistència. Tot d'una que vaig poder dedicar més temps al que considerava la meua obra i fins ara, la fotografia m'ha permès establir una forta connexió amb el món, viatjar, moure'm, conèixer gent com ara la de Lluçmajor. Així que pens que la fotografia és una manera fantàstica d'estar al món. ■

Un gran paisatgista al llegat de Toni Catany

L'exposició s'acaba d'obrir a Lluçmajor i hi estarà fins al 13 d'agost

C. ROS
LLUÇMAJOR

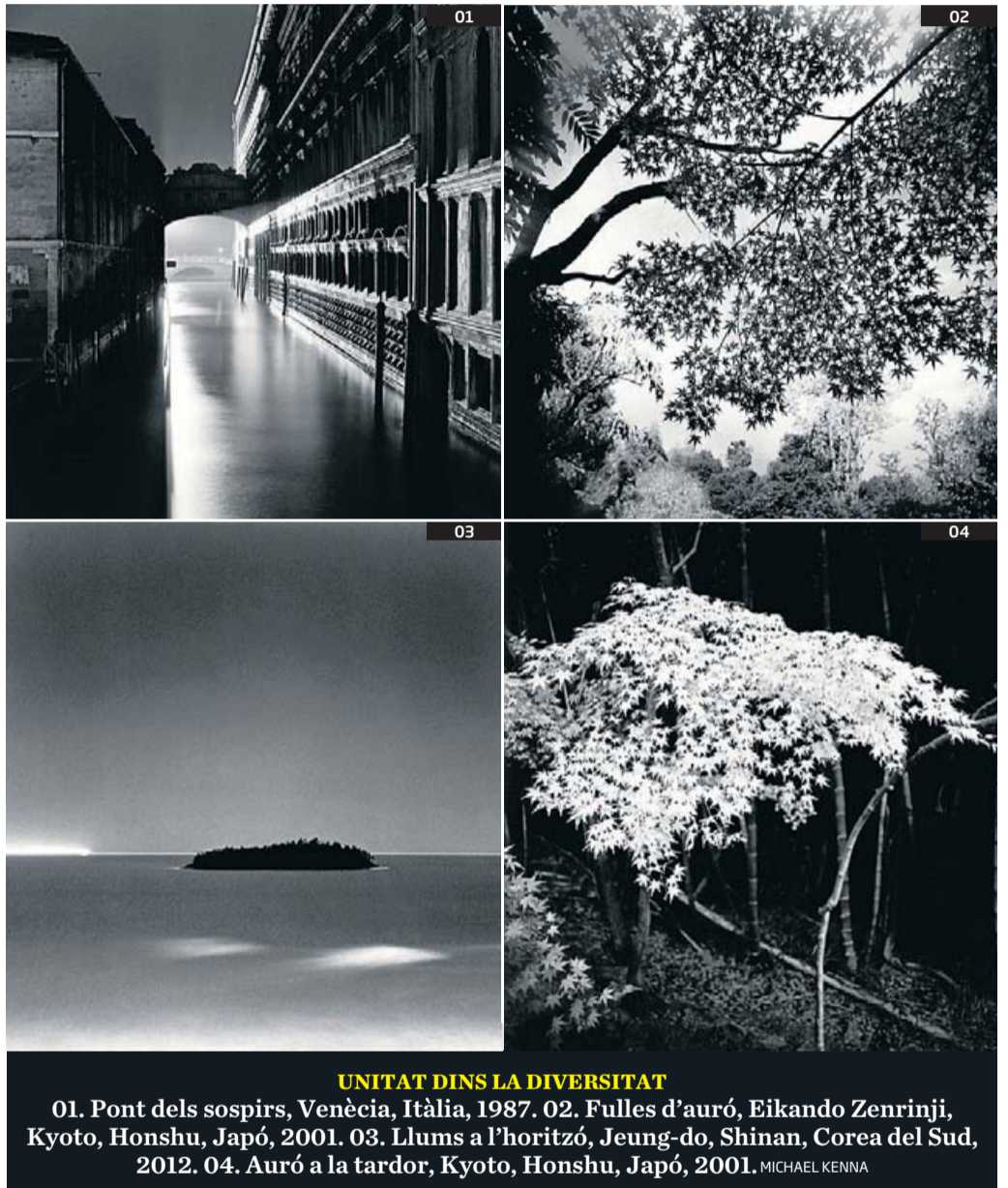
Paisatges isolats, paisatges que són memòria, que desprenen l'energia que contenen. Paisatges que són poesia, com un haiku japonès: més capacitat de suggestió que paraules. Paisatges on l'absència humana no evita, sinó que promou que en notem la presència. Michael Kenna, fotògraf anglès, resident als Estats Units, un dels paisatgistes més admirats de l'actualitat, assegura que ell fotografia allò que, en certa mesura, no pot veure, però que es percep. "De qualsevol lloc, me n'interessa l'atmosfera, la història i allò ignot. Jo no vull tenir les respostes, vull que la fotografia, els paisatges o les persones facin que m'interrogui. Els interrogants són sempre fascinants, les respostes no", confessa en parlar de la seva obra.

Des d'aquest divendres i fins al 13 d'agost es pot visitar l'exposició *Michael Kenna, el paisatge del sentiment* al Claustre de Sant Bonaventura de Lluçmajor. És la primera mostra que fa a les Illes aquest artista nascut a Anglaterra i resident de fa dècades als EUA. Organitzada per la Fundació Toni Catany (FTC), amb la col·laboració de l'Ajuntament de Lluçmajor, l'exposició s'inclou dins el cicle Els fotògrafs de la col·lecció de Toni Catany, com a anticipació de la línia que es podrà desenvolupar si es fa realitat el Centre Internacional de Fotografia.

Fora de les modes

A la mostra, s'exhibeixen dues fotografies realitzades per Michael Kenna a Venècia que Toni Catany va decidir fer-se seves quan va descobrir el paral·lèlisme que hi havia amb els propis treballs a la ciutat italiana. En tot cas, l'actitud i els processos de l'anglès i del llucmajorer són diferents. Segons es llegeix en un text a la sala, Kenna és més contemplatiu que no Catany, però ambdós, com remarca el galerista belga Alain d'Hooghe, vicepresident de la FTC, fan un camí singular, allunyats "de les tendències i dels dictats del mercat de l'art".

Per començar, en l'era digital i dels formats immensos per a la fotografia que s'arriba a pagar a preus astronòmics, Michael Kenna treballa l'analògica, en un blanc i negre carregat de matisos; positiva les pròpies fotos i les manté en un format petit, humà, que permet una relació directa i íntima amb la imatge. Així són totes i cadascuna de les fotos que s'inclouen a l'exposició *Michael Kenna, el paisatge del sentiment*, una mostra que inclou obres d'èpoques distants, de geografies ben diferents i fruit de processos tècnics diversos i que, tot i això, és d'una unitat extraordinària, que és la que li dona el fotògraf mateix.

UNITAT DINS LA DIVERSITAT

01. Pont dels sospirs, Venècia, Itàlia, 1987. 02. Fulles d'auró, Eikando Zenrinji, Kyoto, Honshu, Japó, 2001. 03. Llums a l'horitzó, Jeung-do, Shinan, Corea del Sud, 2012. 04. Auró a la tardor, Kyoto, Honshu, Japó, 2001. MICHAEL KENNA

Editorial En els propers mesos, es publiquen cinc nous llibres de la seva obra

Michael Kenna, *el paisatge del sentiment*, una mostra que inclou obres d'èpoques distants, de geografies ben diferents i fruit de processos tècnics diversos i que, tot i això, és d'una unitat extraordinària, que és la que li dona el fotògraf mateix.

El Japó, Corea, la Xina, l'Índia i Venècia són només alguns dels escenaris de les fotografies de Michael Kenna que es reuneixen a l'exposició. "He fet moltes altres coses que no són paisatges", assegura el fotògraf abans d'afegir, tot seguit, que "tanmateix, al cap i a la fi, tot són paisatges". Els fa seus, tant si ens ofereix la imatge d'una illeta sencera que es veu a l'horitzó com si és una simple filera d'arbres o un seguit de pals com a únics rastres humans en un paisatge envaït per la neu. La capacitat de reduir a la mínima expressió un escenari tan ampli es deu a exposicions llarguíssimes, que poden anar des d'un seguit de minuts

fins a les deu hores. No té pressa i això es tradueix en cada una de les sèries que han estat seleccionades en petites mostres a l'exposició de Lluçmajor. Hi són algunes de les fotos més representatives de Kenna, amb la qual cosa una exposició com aquesta, de format mitjà, esdevé una ocasió per poder fer un tast de prop de la seva dilatada trajectòria.

Mentrestant, els propers mesos, Michael Kenna veurà publicats cinc nous llibres de distintes sèries del seu treball. Mentre els qui vagin a Lluçmajor podran contemplar una exquisida selecció de les fotografies més significatives que ha fet els darrers 40 anys, l'artista recorrerà l'illa de Mallorca amb la càmera i el trípode, per si d'aquest viatge impulsat per la Fundació Toni Catany poden sorgir treballs nous. Paisatges diferents, una llum distinta, però el Michael Kenna de sempre. ■